

LBRIS

Redactare: Mihaela Cosma
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Laurențiu Midvichi

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMAS, ALEXANDRE

Insula de foc / Alexandre Dumas ; trad. din lb. franceză și note de

Octavian Soviany. - Pitești : Paralela 45, 2020

ISBN 978-973-47-3301-9

I. Soviany, Octavian (trad.) (note)

821.133.1

Le médecin de Java, 1859, apoi sub titlul *L'Île de feu*, 1871
Alexandre Dumas

Copyright © Editura Paralela 45, 2020

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate
intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

ALEXANDRE
DUMAS

INSULA DE FOC

Traducere din limba franceză și note de
Octavian Soviany

Editura Paralela 45

Stăpânul lupilor

Castelul Eppstein

Povestiri de ascultat noaptea

Cele o mie și una fantome

Căsătoriile lui Moș Olifus

Femeia cu colier de velur

Testamentul domnului de Chauvelin. O cină la Rossini

Gentilomii din Sierra-Morena. Iepurele bunicului

Cuprins

I. Uraganul	9
II. Doctorul Basilius	20
III. Pactul	37
IV. Moștenirea	54
V. Un singur mort și trei cadavre	64
VI. Căpitanul Noungal	77
VII. Un codicil ciudat	88
VIII. Consultația	101
IX. Tentative de plecare	111
X. Iluminatul	120
XI. Ducerea în ispită	129
XII. Îmblânzitorul de șerpi	137
XIII. <i>Meester-Cornelis</i>	148
XIV. Argalenka	158
XV. Dansatoarea cea albă	170
XVI. Noungal malaezul	186
XVII. Codicilul doctorului Basilius	204
XVIII. Medicul indian	215

XIX. Credința lui Argalenka	225
XX. Tatăl și fiica	250
XXI. Cora	255
XXII. Muntele Taikœkoie	265
XXIII. Țiganiii mării	287
XXIV. Templul	304
XXV. Leacul mai rău decât boala	317
XXVI. O dragoste în pustietăți	327
XXVII. Revelație neașteptată	332
XXVIII. Răpirea	343
XXIX. Răzbunarea	356
XXX. Ce i se pretinde unui datornic	367
XXXI. Viclenia e mai puternică decât forța	372
XXXII. Dumnezeu iartă	387
Epilog	391

„În mijlocul unui șirag răpitor de insule și a mării îmbălsămate de parfumuri prea tari, iubirea și moartea se războiesc cu înflăcărare. Acolo Java fumează către cer din piscurile sale îmbrățișate, muritoarea, fecunda, divina Java!“ (MICHELET)

I

Uraganul

Într-o seară a lui noiembrie 1847, unul dintre acele uragane teribile, care băntuie prin mările Indiilor și pricinuiesc de obicei necazuri insulei Java la întoarcerea musonilor, se abătu asupra orașului Batavia.

Vântul, care peste zi nu fusese decât vivace, începu să sufle în rafale spre șase seara. Marea se îngroșă și veni să se sfărâme mugind de digul care apăra portul.

Era o coaliție a tuturor elementelor împotriva omului și a înfăptuirilor sale.

Marea părea că vrea să invadeze orașul.

Era mai cu seamă înspăimântătoare priveliștea radei; în asemenea cataclisme ramura de palmier¹ a terorii îi revine întotdeauna mării.

Într-adevăr, valurile furioase, înalte cât casele, se rostogoleau asupra plajei mugind. Pânzele de apă, care treceau pe deasupra digului ca peste un banc de recife, ajungeau până la nave, le ridicau până la înălțimea acoperișurilor și le ciocneau unele de altele, făcând un zgomot cumplit.

Ploaia cădea în torente.

Era nouă seara.

¹ Simbol al victoriei.

A fost ora la care locuitorii Bataviei s-au refugiat în orașul de sus. Batavia este alcătuită din două orașe suprapuse: unul în care se locuiește și se trăiește, iar altul în care se face comerț; mai există și un al treilea, pe care nu facem decât să-l amintim și căruia i se spune *Campong*-ul chinezilor.

Orașul de jos, așezat în fața portului, în mijlocul mlaștinilor înconjurate de o pădure de paletuvieri¹ care își scaldă adesea rădăcina în mare și care lasă, acolo unde se mai rărește, între ea și ocean, doar o bandă de teren care seamănă cu drumurile noastre pentru edecari, orașul de jos, pe care l-am pomenit, devine atât de insalubru când, odată cu lăsarea serii, vaporii nesănătoși și miasele putride se degajă din solul acela format doar din materii vegetale și animale în descompunere, încât nimeni nu se hazardază să-și petreacă noaptea prin preajmă.

De aceea, între orele șase și șapte, în momentul în care seara coboară din cer cu acea rapiditate specifică regiunilor tropicale, toți locuitorii își părăsesc factoriile, contoarele, prăvăliile unde au stat în timpul zilei pentru afaceri.

Clădirile guvernamentale, teatrul, instituțiile publice, locuințele europenilor sunt construite pe muntele ce domină rada și la adăpost, ca urmare a înălțimii la care sunt așezate, de duhorile pestilențiale care vin dinspre coastă.

Orașul chinez și malaez este situat pe coasta opusă a muntelui.

Furtuna era atât de grozavă încât, în ciuda pericolului ce amenința prăvăliile, care era de așteptat să fie găsite a doua zi distruse în întregime, așa cum se întâmplase deja în 1806, nimeni nu îndrăznește să-și părăsească locuința.

Singur, în ciuda ploii, în ciuda vântului, în ciuda strălucirii orbitoare a trăsnetului, un bărbat cobora panta rapidă care ducea din orașul de sus în orașul de jos.

¹ Arbuști tropicali caracteristici țărmurilor maritime mlaștinoase inundate în timpul fluxului.

Bărbatul acesta părea indiferent la spectacolul dezolant ce se desfășura în jurul lui.

Hainele îi erau ude learcă, ramurile copacilor îi biciuiau fața, bucăți de acoperiș se prăvăleau la tot pasul, amenințând să-l strivească în căderea lor, fără ca el să se arate preocupat de altceva decât de a-și dibui drumul la lumina fulgerelor, care uneau cerul și pământul prin șerpi gigantici de foc, și de a se feri la fiecare pas ca să nu fie răsturnat sau luat de furtună.

Coborî astfel până în radă, lăsă digul în stânga sa și, luând-o la dreapta, parcurse cheiul în toată lungimea lui.

Marea îl acoperea cu spumă în fiecare moment.

Ajuns la capătul cheiului, se opri pentru o clipă.

Aștepta un fulger.

Cerul se deschise și vărsă prin deschizătură o cascadă de flăcări, permițându-i necunoscutului să deslușească un drumeag îngust, pierdut printre băltoacele de apă sărată.

O porni pe drumeagul acela, mai merse cinci minute și se opri în cele din urmă în fața unei colibe de bambus, mai înaltă decât dughenele din orașul de jos, în jurul căreia erau îngrămădite o mulțime de baloturi și de pachete de toate mărimile, adăpostite sub acele enorme pânze gudronate numite prelate.

Bărbatul bătu la ușă.

Nu i se răspunse.

A încercat să forțeze ușa, dar aceasta a rezistat.

O asemenea rezistență păru să îl surprindă, căci în orașele arhipelagului indian majoritatea caselor au ușă numai de formă.

A cules de jos o bucată de lemn, pe care uraganul o adusese până acolo, rămășiță a vreunui acoperiș smuls de pe câpriori, și, folosindu-se de ea ca de un ciocan, a început să izbească în ușă cu niște lovituri atât de răsunătoare încât acopereau zgomotele furtunii.

O lumină firavă se strecură printre împletiturile de bambus de la primul etaj și o voce de femeie întrebă în olandeză:

— *Wie gaat daar?* (Cine-i acolo?)

— Deschideți! – spuse necunoscutul. Deschideți repede!

— Cine sunteți și ce doriți?

— Deschideți mai întâi. Vedeți și auziți ce timp îngrozitor s-a făcut. Nu e vremea parlamentărilor purtate la ușă.

— Nu pot deschide până nu aflu pe cine căutați și ce vreți. Pe o asemenea furtună și într-o noapte atât de cumplită nu se aleargă pe drumuri cu intenții prea bune.

— Intențiile mele sunt totuși cele mai sacre și mai nevinovate – răspunse necunoscutul. Soția mea este bolnavă, a fost părăsită de toți medicii din Batavia, de toți chirurghii navelor acostate în port și am venit să-i cer o consultație doctorului Basilius, căruia toată lumea îi laudă știința.

— Dacă pentru asta ați venit, atunci așteptați un moment.

Apoi femeia care vorbise îndepărtă barele de lemn și vergelele de fier care dovedeau că intrarea fusese baricadată cu o griji deosebită, întredeschise ușa, întinse lampa de corn transparentă și împodobită cu picturi pe care o ținea în mână astfel încât lumina să cadă pe chipul necunoscutului.

La lumina lămpii putu să vadă că acesta era un bărbat de vreo douăzeci și cinci de ani, cu trăsături regulate, cu o fizionomie plăcută și atrăgătoare. În ciuda originii lui neerlandeze, un păr negru și lung îi încadra fața, punându-i în evidență pielea albă și mată. Ochii lui, de un albastru întunecat, cum este cel al safirului, deși înroșiți de veghe și lacrimi, erau plini de expresie. Era îmbrăcat după moda europeană, în haine curate, dar nu foarte noi. În ciuda vremii îngrozitoare, nu purta nici capă, nici mantie. Dar tocmai această toaletă sumară făcea să iasă în evidență eleganța ținutei și a taliei sale.

La vederea unui tânăr atât de frumos, care pe deasupra îi mai era și compatriot, era firesc ca olandeza noastră, o tânără și frumoasă frisonă în vârstă de abia optsprezece ani, care își păstrase și în arhipelagul Sondelor costumul național, boneta de argint aurit și juponul în culori vii, să devină mai puțin bănuitoare.

Își aplecă lampa, pentru ca străinul să vadă că are de urcat o treaptă și îi spuse, luminându-i drumul:

— Haideți, intrați și închideți ușa, căci n-o să scăpați de ploaie decât în casă.

Tânărul făcu întocmai.

Și, în timp ce el închidea ușa dinspre drum, tânăra frisonă deschidea ușa unei alte camere în care îl introduse pe străin.

Era o odăiță octogonală, tapisată cu rogojini, pe care erau desene fantastice, odăiță căreia în Provinciile Unite i s-ar fi spus cameră de primire și care în Java, fără a avea un nume special, putea avea mai multe întrebuițări; pe masa de lac care se afla în mijlocul ei erau o sticlă de arac¹ și niște pahare pe jumătate goale, registre deschise cu filele scrise și, în sfârșit, prin toată camera, pe masă și pe toate mobilele, o mulțime de baloturi desfăcute care lăsau la vedere bucăți de mătase pe jumătate despăturite, șaluri de crep, cutiuțe deschise pe fundul cărora se putea zări grămăjoare maronii de opiu al căror miros acru îți urzica gâtulejul, obiecte de fildeș lucrate cu o răbdare supraomenească și cu un gust ales, porțelanuri de preț și cutii de ceai din care se răspândea o aromă care se risipește în timpul lungii călătorii pe care o fac aceste frunzulițe pline de savoare pentru a ajunge în Franța sau Anglia.

Tânăra azvârli pe jos unul dintre aceste baloturi și îi oferi necunoscutului un scaun de bambus, nu fără a face o strămbătură de nemulțumire observând că străinul murdărise cu noroiul ce-i mânjea încălțările și cu apa ce i se scurgea din haine rogojina strălucind de curățenie care acoperea dușumeaua.

Tânărul se așeză, aruncându-și însă ochii în toate părțile, ca și cum ar fi încercat să-l descopere în vreun ungher pe cel pe care îl căuta.

— Vreți să-l vedeți pe doctor? – întrebă frisona.

¹ Rachieu preparat din suc de struguri aromatizat cu anason.

— Nu doar că vreau să-l văd – răspunse cel căruia îi fusese adresată întrebarea –, dar aş dori chiar să mă însoţească până la mine: soţia mea e foarte rău, domnişoară. Soţia mea, înţelegeţi? Adică singura fiinţă din lume care mă iubeşte şi pe care o iubesc. Doamne! Şi când mă gândesc că fiecare minut pe care îl pierd e încă un pas pe care îl face ea către moarte! Ah, domnişoară – continuă tânărul, suspinând şi întinzând-şi implorator mâinile spre compatrioata lui –, în numele cerului! Duceţi-mă repede la stăpânul dumneavoastră!

— Ah, sârmanul meu domn – zise tânăra –, oare ce vreţi să-i cereţi?

— Viaţa soţiei mele, deoarece, din câte am auzit, el singur mai poate să i-o salveze.

— Aşadar, nu ştiţi că după neînțelegerile lui cu şeful poliţiei doctorul Basilius nu se mai deranjează de acasă pentru nimeni şi pentru nimic? Îşi primeşte prietenii la el, le dă sfaturi igienice – așa cum răspunde când este întrebat –, dar la asta se mărginesc toate intervenţiile sale în ceea ce priveşte bolile şi bolnavii. Şi mai mult chiar, din câte ştiu stăpânul meu n-a mai urcat de doi ani în oraşul de sus.

— Ah, interveniţi în favoarea mea – strigă tânărul. Vorbiţi-i, domnişoară, vă implor! Dacă aţi şti ce mult o iubesc pe biata-mi Esther! Dacă o va salva, nu va salva doar o singură existenţă; îi vor datora viaţa lor două fiinţe umane, două creaturi ale lui Dumnezeu, doi fraţi de-ai săi, Dumnezeu! Dumnezeu! – continuă tânărul suspinând. De douăzeci şi patru de ore, de când ea se luptă cu moartea, nici nu ştiu cum am putut să supravieţuiesc eu însumi; fiecare minut care trece mi se pare un secol şi în acelaşi timp fiecare minut mă apropie, pe o pantă din ce în ce mai rapidă, de momentul în care va trebui să-i spun adio pentru totdeauna lui Esther. Lăsaţi-mă să intru la doctor, vă conjur! Lăsaţi-mă să mă arunc la picioarele lui, să-i îmbrăţişez genunchi, să-i cer în numele a ceea ce are mai drag în lumea de aici şi mai sacru în lumea de

dincolo, să-mi salveze soţia, dacă, vai, aceasta mai poate fi totuşi salvată!

Frumoasa frisonă clătină din cap în semn de îndoială şi spuse, coborând vocea şi privindu-l pe străin cu o atenţie plină de afecţiune:

— Vai, aşadar nu-l cunoaşteţi pe doctorul Basilius?

— Nu – răspunse tânărul. Am sosit la Batavia doar de două luni; în aceste două luni Esther a zăcut tot timpul, iar eu nu m-am mişcat de la căpătâiul ei.

— Cine v-a îndrumat la el? – întrebă frisona.

— Farmacistul de la care cumpăr medicamente; acesta mi-a vorbit despre doctorul Basilius ca despre un savant care dispune de cea mai înaltă ştiinţă, ca de un om extraordinar, ca de singurul medic care poate lupta cu răul teribil ce-mi duce soţia la groapă.

— Şi – întrebă şovăitor tânăra – farmacistul nu v-a dat niciun detaliu despre viaţa doctorului? Nu v-a spus care îi sunt obiceiurile, antecedentele, prin ce aventuri a trecut? Nu v-a pus la curent cu miile de zvonuri pe care le-a răspândit pe seama lui răutatea oamenilor?

— Nu. El mi-a spus doar: „Mergeţi la omul acela, e poate salvatorul dumneavoastră.“ Iar eu am venit.

— Dar n-a mai adăugat şi „Luaţi-vă, tinere, punga la dumneavoastră şi aveţi grijă să fie bine burduşită înainte de a cuteza să mergeţi la el“?

— Vai, domnişoară – răspunse necunoscutul –, ar fi fost o recomandare cu totul inutilă. Sunt doar un biet slujbaş silit să trăiască din munca lui, şi, din nefericire, de când am venit la Batavia, nevrând s-o las pe Esther în grija unor mâini străine, a trebuit să renunţ la slujba pentru care am străbătut patru mii cinci sute de leghe, astfel încât până o să-mi găsesc alta, sunt şi voi fi total lipsit de resurse.

— Şi aţi venit aici așa?

— N-am contat decât pe generozitatea doctorului.

Tânăra olandeză scoase un suspin.

Apoi, ca și cum ar fi vorbit pentru sine, murmură:

— Sărmanul tânăr!

— Ce vreți să spuneți? – întrebă necunoscutul, tot mai neliniștit, dar mai ales tot mai nerăbdător.

— Vreau să spun că dacă nu sunteți bogat, dragul meu compatriot, mă îndoiesc încă și mai tare că doctorul va consimți să vă consulte soția.

— Doamne! Doamne! – strigă disperat necunoscutul –, de vreme ce sărmana mea Esther este condamnată, ia-mi cel puțin și mie viața odată cu a ei!

— Dacă aș putea îndrăzni... – zise tânăra frisonă, răsucind de un colț al șorțului ei de mătase.

— Cum? Vorbiți! Întrezăriți vreun mijloc, vreo posibilitate? Nu mă faceți să aștept!

— Am niște economii despre care stăpânul meu nu știe nimic, sunteți compatriotul meu, suferiți, suferința dumneavoastră îmi face rău, nu știu de ce; mi-ați atras interesul de la primele cuvinte pe care mi le-ați adresat. Doamne! Găsești atât de rar un bărbat care să-și iubească soția așa cum păreți că o iubiți dumneavoastră – continuă ea, parcă pentru ca oferta ei să-i pară mai puțin umiltoare necunoscutului. Ei bine, acceptați să vă ofer aceste economii, mi le veți restitui după ce vi se va vindeca soția sau după ce o să vă găsiți o slujbă.

Tânărul se pregătea deja să îi mulțumească, apucase deja să întindă mâna pentru a o strânge pe aceea a fetei, când sunetul unui gong lovit cu putere se auzi răsunând în toată casa.

Tânăra olandeză tresări și, fără a mai avea timp să-i spună ceva străinului, ieși în grabă pe o ușă laterală.

Rămas singur, tânărul își ascunse fața în mâini și, pentru că era sleit de puteri, pentru că socotea că ultima și suprema lui încercare de a-și salva soția fusese zadarnică, curajul îl părăsi și începu să lăcrimeze din greu în tăcere.

Durerea îl absorbise într-atât, încât nici nu-și dădu seama când frumoasa frisonă a apărut din nou lângă el.

Aceasta îl atinse pe umăr cu vârful degetului.

El tresări, înălță capul și, văzând că tânăra îi zâmbea, încremeni, cu gura deschisă, așteptând ca ea să-i vorbească.

— Duceți-vă acasă – îi spuse aceasta. Doctorul Basilius va merge să vă vadă soția.

Trecând brusc de la durerea cea mai violentă la o veselie excesivă, tânărul căzu în genunchi și strigă, sărutând mâinile albe și durduliile ale compatriotei sale:

— Mulțumesc! Mulțumesc, îngerul meu salvator, căci nu mă îndoiesc că doar sacrificarea economiilor dumneavoastră l-a putut convinge pe doctor.

— Nu, câtuși de puțin – răspuse tânăra. Sunt eu însămi uimită, dar n-a fost nevoie să-i adresez nicio rugămintă.

— Într-adevăr?

— Da. Când am intrat în apartamentul lui, tremurând de teamă că o să fiu certată, căci mi-a interzis categoric să stau de vorbă cu vizitatorii, iar Dumnezeu mi-e martor că nu i-am călcat niciodată poruncile până acum, nu și-a ridicat ochii din *Gazeta Calcuttei* pe care tocmai o citea și a spus doar atât:

— Anunță-l pe Eusebiu van der Beek că o să merg să-i văd soția.

— Îmi știe numele! – strigă tânărul uluit.

— Dar ce nu știe el, Dumnezeule! – zise tânăra olandeză, făcând un gest de spaimă. Și totuși nu l-am văzut ieșind din casa asta nici măcar o singură dată de când sunt în slujba lui, adică de doi ani în curând.

— Ciudat! – zise Eusebiu. Dar bine că am obținut ce era mai important. Ah, câtă recunoștință vă datorez, căci, deși s-a dovedit inutilă, n-am uitat generoasa dumneavoastră propunere. Dar fiți pe pace, de îndată ce se va însănătoși sărmana-mi Esther, dacă se va însănătoși vreodată, o voi aduce aici să vă mulțumească.

— Este olandeză? – întrebă tânăra.

— Din Harlem, ca și mine.

— Și... e frumoasă?

Curiozitatea femeiască ieșea la lumină, împrumutând aparențele simpatiei.

— Aproape la fel de frumoasă ca și dumneavoastră – spuse Eusebiu bucuros.

— N-o aduceți aici, voi veni eu s-o văd. Dar plecați odată, grăbiți-vă! Doctorul o să iasă, iar dacă vă mai găsește aici, o să mă învinuiască de trăncăneală.

— Dar așteptați măcar să vă dau adresa mea.

— E inutil. Doctorul o să vă găsească oricum.

— Totuși...

— Dacă ar fi avut nevoie de ea, ar fi cerut-o. Hai, duceți-vă odată!

Și drăgălașa frisonă începu să-l împingă pe Eusebiu van der Beek afară din colibă, strângându-l însă totodată de mâna pentru a mai atenua puțin ceea ce o asemenea formă de expulzare putea avea neplăcut.

Tânărul încerca să-i opună cu blândețe o oarecare rezistență.

În momentul acela, o a doua lovitură, încă și mai puternică, încă și mai prelungită decât prima, se abătu asupra gongului și răsună în interiorul locuinței.

Tânăra frisonă își adună toate puterile, împinse tare ușa și, odată cu ea, și pe Eusebiu van der Beek, care voia cu orice preț să-i comunice adresa lui și care se pomeni în stradă înainte să i-o fi dat.

Eusebiu o auzi imediat ferecând ușa cu barele de lemn și de fier care o zăvorau de obicei cu o grabă care îi dovedea că doctorul Basilius exercita acasă la el o autoritate care nu admitea nicio rezistență și niciun control.

O strigă pe olandeză, dar în zadar.

Nu-i răspundea nimeni.

Încercă să parlanezeze.

Lumina, pe care încă mai putea s-o zărească, se făcu nevăzută numaidecât.

— Ah! – strigă el mai disperat decât oricând. Totul n-a fost decât o glumă plină de cruzime și, ca să se descotorosească de mine, tânăra aceea mi-a spus că doctorul Basilius o să-mi vadă soția. Dar cum s-o vadă, din moment ce nu știe unde locuiesc și când casa mea se găsește la capătul orașului de sus, pe străduțele fără nume ce se învecinează cu cartierul chinez.

Și începu să o cheme pe frisonă din nou, amestecându-și strigătele cu lamentații.

— Doamne, Doamne! – murmură el. Atâtea eforturi irosite degeaba! Nefericitul de medic n-o să-mi poată găsi în vecii vecilor casa pe întuneric, căci nici măcar nu-i o casă, iar când se va face ziuă sărmana mea Esther o să fie moartă.

Și începu să strige încă și mai tare.

Dar pentru că locuința doctorului rămânea în continuare tăcută, a luat bucata de lemn de care se folosisese prima dată cu atâta succes pentru a le atrage atenția celor din casă și se apucă să bată iarăși cu ea în ușă.

Dar eforturile sale au fost zadarnice, nu mișca nimic, nu s-a arătat nimeni, casa părea părăsită, iar bătăilor disperate ale lui Eusebiu van der Beek nu le răspundea nici măcar ecoul.